

MT

MT

MT

KUMMISSJONI TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ

Brussel 4.12.2008
KUMM(2008) 817 finali

2008/0237 (COD)

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ u li temenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 dwar kooperazzjoni bejn awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar ta' liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi

(preżentata mill-Kummissjoni)

{SEC(2008) 2953}

{SEC(2008) 2954}

MEMORANDUM TA' SPJEGAZZJONI

1. SFOND TAL-PROPOSTA

1.1. Raġunijiet u ghanijiet

Is-suq għat-trasport internazzjonali ta' passiġġieri permezz tax-xarabank u l-kowċ diġà gie liberalizzat. Ir-Regolament (KEE) Nru 684/92 kif emendat bir-Regolament (KE) Nru 11/98 fetaħ l-aċċess għal dan is-suq. Flimkien mar-Regolament (KE) Nru 12/98 li jistabbilixxi l-kundizzjonijiet li taħthom trasportaturi mhux residenti jistgħu joperaw servizzi nazzjonali tat-trasport tal-passiġġieri bit-triq fi Stat Membru, din il-leġiżlazzjoni tiffurma s-sinsla tas-suq intern għal servizzi internazzjonali ta' trasport tal-passiġġieri bit-triq¹. Is-suq uniku għat-trasport gab miegħu benefiċċji sinifikanti lill-Ewropej, inkluż għażla usa' ta' destinazzjonijiet u firxa ta' għazliet kompetittivi għall-ivvjaġġar. It-tnehhija tal-fruntieri u ż-żieda fl-ivvjaġġar mhux dejjem kienu akkumpanjati minn miżuri suffiċjenti biex jiproteġu d-drittijiet tal-passiġġieri. Huwa essenzjali li d-drittijiet għall-aċċess u r-regoli li jirregolaw il-prestazzjoni ta' dawn is-servizzi jkunu stabbiliti b'mod komprensiv, għaliex dan il-mod ta' trasport huwa indispensabbli biex wiehed imur għax-xogħol, iżur lill-familja u lill-hbieb u biex jiddeverti u għat-turiżmu; aċċess batut għalih jista' jfixxkel sewwa l-integrazzjoni ta' bosta ċittadini, għad-detriment tas-soċjetà kollha. Fil-White Paper "European transport policy for 2010: time to decide (Il-Politika Ewropea tat-Trasport għall-2010: iż-żmien li niddeċiedu)"², il-Kummissjoni Ewropea stipulat l-istabbiliment ta' drittijiet tal-passiġġieri fil-modi kollha tat-trasport, biex b'hekk l-utenti jitpogġew fil-qalba tal-politika dwar it-trasport. Il-htieġa għal azzjoni f'dan ir-rigward kienet enfasizzata aktar fil-Komunikazzjoni tal-2005 dwar it-tishih tad-drittijiet tal-passiġġieri fl-Unjoni Ewropea³, li fiha, il-Kummissjoni pprezentat approċċ ta' politika dwar kif il-miżuri ta' protezzjoni tal-passiġġieri jistgħu jiġu estiżi għal modi ta' trasport barra dawk bl-ajru. Il-Kummissjoni identifikat id-drittijiet li għandhom jissahħu minn azzjoni Komunitarja irrispettivament mill-mezzi tat-trasport użati.⁴

Fir-rigward tal-ivvjaġġar bil-kowċ, il-Kummissjoni identifikat tliet oqsma prinċipali ta' tħassib: 1) id-drittijiet tal-persuni b'mobbiltà mnaqqsa, 2) kwistjonijiet ta' responsabbiltà u 3) kumpens u għajjuna fil-każ ta' vjaġġar interrott.

Fil-Komunikazzjoni tagħha tat-22 ta' Ġunju 2006 "Keep Europe moving - Sustainable mobility for our continent, Mid-term review of the European Commission's 2001 Transport White Paper"⁵, (Inzommu l-Ewropa għaddejja – Mobbiltà sostenibbli għall-kontinent tagħna, Revizjoni ta' nofs it-terminu tal-White Paper tal-2001 tal-Kummissjoni Ewropea dwar it-Trasport"), il-Kummissjoni impenjat ruhha li teżamina kif iżżid kemm il-kwalità tas-servizz kif ukoll l-assigurazzjoni tad-drittijiet tal-passiġġieri fil-modi kollha tat-trasport.

¹ Ara wkoll: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on common rules for the international carriage of passengers by coach and bus (recast) {COM(2007) 264} {SEC(2007) 636} (Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar regoli komuni għat-trasport internazzjonali tal-passiġġieri bil-kowċ u bix-xarabank (riformulazzjoni))

² COM(2001) 370.

³ COM(2005) 46.

⁴ Id-drittijiet tal-persuni b'mobbiltà mnaqqsa, soluzzjonijiet awtomatiċi u immedjati meta l-ivvjaġġar jiġi interrott, ir-responsabbiltà fil-każ tal-mewt jew korrimment tal-passiġġieri, it-trattament ta' ilmenti u l-mezzi għal rimedju, l-informazzjoni lill-passiġġieri u inizjattivi oħrajn

⁵ COM(2006) 314.

1.2. Trasport b'xarabank u b'kowè

Dan il-mod ta' trasport huwa ikkaratterizzat minn numru ta' karatteristiċi distintivi li jaffettwaw kemm lill-operaturi kif ukoll lill-passiġġieri.

F'termini ta' passiġġieri-kilometri, it-trasport b'xarabank u b'kowè għandu sehem ta' 9.3% tas-servizzi kollha tat-trasport bl-art fl-Unjoni Ewropea u, wara l-karozzi għall-passiġġieri (82.8%) huwa jibqa' l-aktar mezz importanti ta' trasport disponibbli għall-pubbliku (sehem ta' 8.3% fil-modi kollha tat-trasport)⁶. Dan is-settur ra tkabbir kostanti ta' 5.8% minn 474 fl-1995 għal 502 miljuni fl-2004⁷. Huwa stmat li l-volum annwali tal-passiġġieri internazzjonali b'xarabank u b'kowè jammonta għal 72.8 miljun passiġġier.

Il-passiġġieri b'modi oħra ta' trasport, l-aktar il-passiġġieri bl-ajru, diġà jgawdu minn sett ta' drittijiet stabbiliti fuq livell Komunitarju li jipprovdu protezzjoni adegwata.

B'kuntrast ma' modi oħra ta' trasport, la hemm ftehimiet internazzjonali (bl-eċċezzjoni tal-Konvenzjoni dwar il-Kuntratt għall-Ġarr Internazzjonali tal-Passiġġieri u l-Bagalji bit-Triq (CVR)⁸, irratifikata biss minn tliet Stati Membri) u lanqas leġislazzjoni Komunitarja li tistabbilixxi drittijiet għal passiġġieri b'xarabank u b'kowè.

Il-protezzjoni tal-passiġġieri b'xarabank u b'kowè tvarja minn Stat Membru għal ieħor. Il-passiġġieri jkollhom jiddependu fuq skemi nazzjonali ta' responsabbiltà, leġislazzjoni dwar kummerċ ġust u impenni volontarji ta' kura tal-konsumatur mill-operaturi. L-operaturi f'xi pajjiżi żviluppaw ftehimiet volontarji estensivi, inkluż immaniġġar adatt tal-ilmenti u mekkaniżmi ta' soluzzjonita' kwistjonijiet; madankollu, dan mhuwiex il-każ għall-maġġoranza tal-Istati Membri. Bħalissa mhemm l-ebda regola komuni dwar kif jiġu indirizzati l-ilmenti u dwar kif jiġu solvuti l-kwistjonijiet bejn il-passiġġieri u l-kumpaniji. Dan jimpedixxi kompetizzjoni ġusta bejn operaturi minn Stati Membri differenti.

Hemm it-tendenza li r-regoli dwar ir-responsabbiltà tal-operaturi jvarjaw sewwa, waqt li l-kumpens u l-ghajjnuna fil-każ ta' vjaġġi interrotti mhuwiex ġeneralizzati. Filwaqt li għal modi oħra ta' trasport ġew stabbiliti regoli ta' responsabbiltà fuq livell Komunitarju⁹ jew fuq livell internazzjonali, dan mhuwiex il-każ għal trasport b'xarabank u b'kowè. Rigward il-vjaġġi internazzjonali, il-passiġġieri għandhom diffikultà biex jidentifikaw skemi ta' responsabbiltà applikabbli fil-każ ta' aċċidenti¹⁰.

⁶ Sors: EU Energy and Transport in Figures, Statistical Pocketbook 2006.(Energija u Trasport fl-UE f'Ċifri, Fuljett Statistiku 2006.)

⁷ Sors: EU Energy and Transport in Figures, Statistical Pocketbook 2006.(Energija u Trasport fl-UE f'Ċifri, Fuljett Statistiku 2006.)

⁸ United Nations Economic Commission for Europe Convention on the Contract for the International Carriage of Passengers and Luggage by Road (CVR.), tal-1 ta' Marzu 1977.

⁹ Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2027/97 tad-9 ta' Ottubru 1997 dwar ir-responsabbiltà ta' trasportaturi bl-ajru fl-eventwalità ta' incidenti (ĠU L 285, 17.10.1997, p. 1), kif emendat mir-Regolament (KE) Nru 889/2002 tat-13 ta' Mejju 2002 (ĠU L 140, 30.5.2002, p. 2). Regolament (KE) Nru 785/2004 tal-21 ta' April 2004 dwar ir-rekwiżiti tal-assigurazzjoni tat-trasportaturi ta' l-ajru u l-operaturi ta' l-ajruplani, ĠU L 138, 30.4.2004, p.1; Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 1371/2007 tad-23 ta' Ottubru 2007 dwar id-Drittijiet u l-Obbligi tal-passiġġieri tal-ferroviji (ĠU L 315, 3.12.2007, p. 14).

¹⁰ Biex tintwera l-kumplessità tal-problema jista' jiġi ipprezentat l-eżempju li ġej: xarabank Belgjana b'xufier Marokkin ikollha incident fi Franza.

Fir-rigward tal-informazzjoni mogħtija lill-passiġġieri, hemm obbligi ġenerali¹¹ li jeħtieġu li l-operaturi juru r-rotta tas-servizz, il-waqfiet tax-xarabank, l-iskeda tal-ħinijiet, in-nollijiet u l-kundizzjonijiet tal-ġarr. Madankollu, f'sitwazzjonijiet kritiċi fejn l-ivvjaġġar ikun interrott, jista' jkun li l-passiġġieri ma jkunux jistgħu jiksbu informazzjoni suffiċjenti.

B'mod ġenerali, il-passiġġieri li jużaw dan il-mod ta' trasport għandhom it-tendenza li jkunu "vulnerabbli" f'termini ta' dħul baxx. Id-disponibbiltà ta' servizzi ta' xarabank u kowċ għal persuni b'diżabbiltà u b'mobbiltà mnaqqsa hija limitata, u dan jista' jfixxkel l-integrazzjoni tagħhom fis-soċjetà.

1.3. Il-problema li qed tiġi indirizzata

Il-proposta timmira li tistabbilixxi d-drittijiet tal-passiġġieri b'kowċ u b'xarabank sabiex ittejjeb il-faxxinu ta' u l-fiduċja fit-trasport b'kowċ u b'xarabank kif ukoll sabiex tikseb ambjent fejn il-kundizzjonijiet ikunu l-istess għat-trasportaturi kollha minn Stati Membri differenti u bejn modi oħra ta' trasport.

Fil-prinċipju, il-proposta tistabbilixxi dispożizzjonijiet dwar:

- ir-responsabbiltà fil-każ ta' mewt jew korriment ta' passiġġieri u t-telf ta' jew ħsara lill-baġalji tagħhom;
- nuqqas ta' diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità jew post ta' residenza fir-rigward ta' kundizzjonijiet tat-trasport offriti lill-passiġġieri minn intrapriżi ta' xarabanks jew kowċis;
- informazzjoni lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa
- l-obbligi tal-intrapriżi tax-xarabanks u l-kowċis fil-każ ta' kanċellazzjoni jew dewmien ta' vjaġġ;
- obbligi ta' informazzjoni
- trattament ta' ilmenti;
- regoli ġenerali dwar l-infurzar.

2. AMBITU TA' L-APPLIKAZZJONI

Din il-proposta tikkonċerna servizzi b'xarabank u b'kowċ. Il-kwistjoni ta' servizzi ta' aċċess għas-suq diġà giet regolata fuq livell Komunitarju permezz tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 684/92 tas-16 ta' Marzu 1992 dwar regoli komuni għat-trasport internazzjonali ta' passiġġieri bil-coach u bix-xarabank, kif emendat bir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 11/98.

Is-servizzi b'xarabank domestiċi urbani, suburbani u reġjonali ta' distanza qasira huma normalment koperti minn kuntratti tas-servizz pubbliku li jikkunsidraw sa ċertu punt id-drittijiet tal-passiġġieri u l-kwalità tas-servizz. Għalhekk, il-leġislazzjoni nazzjonali tiddefinixxi l-obbligi tal-operaturi tax-xarabanks u d-drittijiet korrispondenti tal-passiġġieri.

¹¹ Ir-Regolament (KEE) Nru 684/92 tas-16 ta' Marzu 1992 dwar regoli komuni għat-trasport internazzjonali ta' passiġġieri bil-kowċ u bix-xarabank

L-Istati Membri jistghu jeskludu dawn is-servizzi mill-ambitu ta' applikazzjoni tar-Regolament diment li l-livell ta' drittijiet tal-passiġġieri stipulat f'kuntratti bħal dawn ikun komparabbli ma' dak stabbilit f'dan ir-Regolament.

L-Istati Membri joffru wkoll soluzzjonijiet diverġenti għall-passiġġieri u livell varjabbli ta' protezzjoni f'termini ta' responsabbiltà tal-operaturi u l-ġhajnuna pprovduta lil persuni b'diżabbiltà. Għaldaqstant, din il-proposta tindirizza sitwazzjonijiet identifikati bħala kritiċi minhabba n-nuqqas ta' ġhajnuna u kura adatti. Pereżempju, il-passiġġieri fuq vjaġġi ta' distanza twila barra l-post tar-residenza tagħhom huma f'pożizzjoni vulnerabbli ħafna jekk il-vjaġġ tagħhom ikun interrott jew isehh aċċident.

F'dan l-istadju, il-Kummissjoni tipproponi li tindirizza l-kwistjonijiet li jitolbu ammont konsiderevoli ta' armonizzazzjoni fost l-Istati Membri minhabba l-komplessità tagħhom u/jew id-dimensjoni internazzjonali (vjaġġi transkonfinali, operaturi internazzjonali). 3. Konsistenza ma' linji politiċi u għanijiet oħra ta' l-UE

Il-proposta għal Regolament sejra tikkontribwixxi biex jintlaħqu l-għanijiet tat-Trattat billi tiżgura livell imtejjeb ta' protezzjoni tal-konsumatur, tiġġieled id-diskriminazzjoni u l-eskluzjoni soċjali ta' persuni b'diżabbiltà u tippermetti li-cittadini Ewropej jiehdu vantaġġ shih mill-opportunitajiet mahluqa mis-suq intern.

3.1. Protezzjoni tal-konsumaturi

L-istabbiliment u aktar tishih tad-drittijiet tal-passiġġieri jirriflettu l-prijorità għolja mogħtija mit-Trattat ta' Amsterdam għall-protezzjoni tal-konsumaturi. Fil-Komunikazzjoni tagħha "L-istrategija Ewropea tal-Politika tal-konsumatur 2007-2013: Responsabbiltajiet akbar għall-konsumaturi, titjib tal-benessri tagħhom, u l-ħarsien effettiv tagħhom"¹², il-Kummissjoni tiddikjara li wahda mill-prijoritajiet hija li l-konsumaturi jitpoġġew fil-qalba ta' politiki oħrajn tal-UE. Il-Komunikazzjoni tinnotta li sar progress fl-integrazzjoni tal-interessi tal-konsumatur, fost l-oħrajn fit-trasport bl-ajru. L-għan għall-gejjieni hi li nibnew fuq dawn il-kisbiet sabiex l-integrazzjoni ta' l-interessi tal-konsumatur tkun aktar sistematika. Il-Kummissjoni se tibni fuq il-jeddijiet tal-passiġġiera żviluppati f'mezzi oħra tat-trasport, b'mod partikolari għall-passiġġieri b'mobbiltà mnaqqsa.

3.2. Inkluzjoni soċjali u drittijiet fundamentali

Din il-proposta rigward id-drittijiet tal-passiġġieri f'servizzi b'xarabank u b'kowċ hija konsistenti mal-għanijiet li jiġġieldu l-eskluzjoni soċjali, għaliex hi tistabbilixxi l-prinċipju tan-nuqqas ta' diskriminazzjoni u l-ġhajnuna għal persuni b'diżabbiltà. L-Artikolu 12 tat-Trattat jipprovdi li kull diskriminazzjoni minhabba ċittadinanza għandha tigi projbita. Għalhekk, anki fis-settur tax-xarabank u l-kowċ, u bla ħsara għall-obbligi tas-servizz pubbliku li jeħtieġu t-tariffi soċjali, kundizzjonijiet kuntrattwali u tariffi applikati minn imprizi tax-xarabank u/jew tal-kowċ jew bejjiegha tal-biljetti għandhom jiġu offruti lill-pubbliku ġenerali mingħajr ebda diskriminazzjoni skont in-nazzjonalità jew il-post ta' residenza tal-konsumatur aħhari jew il-post tal-istabbiliment tal-bejjiegha tal-biljetti fi ħdan il-Komunità. Il-proposta hija wkoll konformi mal-Artikolu 21 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali, li tistabbilixxi prinċipju ġenerali ta' projbizzjoni ta' kwalunkwe diskriminazzjoni bbażata fuq kwalunkwe raġuni bħal sess, razza, kulur, origini etnika jew soċjali, karatteristika ġenetika, lingwa,

¹² COM(2007) 99.

religjon jew twemmin, opinjoni politika jew ta' tip ieħor, shubija f'minoranza nazzjonali, proprjetà, twelid, diżabbiltà, età jew orjentazzjoni sesswali. Hija torbot ukoll mal-Artikolu 13 tat-Trattat tal-KE, li jippermetti lill-Komunità li tigġieled id-diskriminazzjoni fl-oqsma ta' kompetenza Komunitarja. Il-proposta hi wkoll konformi mal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà, iffirmata mill-Istati Membri kollha u mill-Komunità Ewropea.

3.3.3 Suq uniku

Fl-aħħarnett, il-proposta tkun tippermetti li l-passiġġieri jgawdu minn protezzjoni mtejbja biex jibbenfikaw għal kollox mis-Suq Uniku. Din il-proposta tiżgura li ċ-ċittadini, inklużi dawk b'mobbiltà mnaqqsa, jistgħu jagħmlu użu shiħ mill-benefiċċji tas-Suq Uniku u jkollhom il-fiduċja f'li jużawhom. Il-post tal-politika tal-konsumatur ta' l-UE se jkun fil-qalba tal-faži li jmiss fis-suq intern, kif stipulat fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni għall-Kunsill Ewropew tar-Rebbiegħa fuq ir-Revizjoni tas-Suq Wahdieni¹³. Is-Suq Uniku jiġġenera benefiċċji għall-konsumaturi billi jwessa' l-għażla u jnaqqas il-prezzijiet u jipprovdi protezzjoni adegwata. F'dan ir-rigward, l-istabbiliment ta' drittijiet tal-passiġġieri b'xarabank jew b'kowċ sejjer jikkumplimenta l-progress li ntlahaq fis-settur tat-trasport fil-qafas tas-Suq Uniku Ewropew.

4. IL-KONSULTAZZJONI MAL-PARTIJET INTERESSATI U L-VALUTAZZJONI TAL-IMPATT

4.1. Konsultazzjoni mal-partijiet interessati

F'Lulju 2005, is-servizzi tal-Kummissjoni niedew konsultazzjoni pubblika abbażi ta' Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni "Drittijiet tal-Passiġġieri fi Trasport Internazzjonali b'Xarabank u b'Kowċ", li kienet tinkludi harsa ġenerali lejn il-kwistjonijiet u l-isfidi relatati mal-istabbiliment ta' drittijiet tal-passiġġieri f'dan il-mod ta' trasport u stiednet lill-partijiet interessati biex jikkummentaw dwar numru ta' kwistjonijiet. Il-konsultazzjoni giet konkluzja bil-pubblikazzjoni tar-Rapporti dwar ir-riżultati tal-konsultazzjoni pubblika¹⁴ u dwar il-laqgħa tal-partijiet interessati li saret fi Brussell fid-29 ta' Marzu 2006¹⁵.

Il-kontribuzzjonijiet riċevuti urew qasma ċara bejn l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis u l-assoċjazzjonijiet u l-federazzjonijiet tagħhom fuq naħa u l-assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi fuq l-oħra. Bħala regola ġenerali, l-operaturi ma jaraw l-ebda hteġġa – jew biss hteġġa limitata hafna – għal regolazzjoni fil-livell tal-UE, waqt li l-assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi jappellaw għal drittijiet estensivi għall-passiġġieri. Kien espress ukoll thassib ċar hafna rigward l-istruttura ekonomika u organizzattiva ta' din l-industrija, u ma kien hemm l-ebda unanimità dwar l-ambitu tar-regolazzjoni u l-inklużjoni jew l-esklużjoni ta' tipi partikolari ta' servizz, b'mod partikolari servizzi lokali u reġjonali. L-operaturi jargumentaw l-aktar li s-sitwazzjoni ekonomika preżenti ma tippermetti li jkun impost l-ebda piż addizzjonali u li mhemm l-ebda hteġġa reali għal regolazzjoni u li fi kwalunkwe każ, ġew indirizzati hafna mill-kwistjonijiet, jew permezz ta' leġiżlazzjoni nazzjonali jew permezz ta' impenni volontarji li saru. Min-naħa tagħhom, l-assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi appellaw għal

¹³ Suq wahdieni għaċ-ċittadini: Rapport Interim għall-Kunsill Ewropew tar-Rebbiegħa 2007 fi Brussell, 21.2.2007 - KUMM(2007) 60.

¹⁴ Ir-rapport dwar ir-riżultati tal-konsultazzjoni pubblika hu disponibbli bl-Ingliż, il-Franċiż u l-Ġermaniż mis-sit elettroniku li ġej: http://ec.europa.eu/transport/road/consultations/passengers_rights_en.htm

¹⁵ Il-minuti tal-laqgħa jistgħu jinsabu mis-sit elettroniku: http://ec.europa.eu/transport/road/consultations/passengers_rights_en.htm

azzjoni Komunitarja estensiva, minhabba li l-protezzjoni tad-drittijiet tal-passiġġieri tvarja sewwa minn pajjiż għal ieħor.

Ma kien hemm l-ebda qbil unanimu bejn dawk li wiegħbu fuq kif tkun indirizzata l-kwistjoni ta' aċċessibbiltà għas-servizzi u l-għajjnuna ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa li jużaw dan il-mod ta' trasport. Xi operaturi nnotaw l-ispiza li qiegħda tiżdied u l-fattibbiltà limitata għal flotta shiħa u indikaw li hemm alternattivi vijabbli għal PRM (kumpaniji speċjalizzati tax-xarabans u/jew kowċiz), waqt li oħrajn innotaw l-esklużjoni soċjali possibbli ta' dawn il-persuni.

Tfisser ukoll tħassib li dispożizzjonijiet dwar kumpens fil-każ ta' dewmien jistgħu jdgħajfu s-sikurezza fit-toroq.

Sommarju tal-kontributi riċevuti waqt il-konsultazzjoni pubblika, it-test tat-twegibiet individwali u l-minuti tal-laqgħa tal-partijiet interessati tad-29 ta' Marzu 2006 huma disponibbli minn: http://ec.europa.eu/transport/road/consultations/passengers_rights_en.htm

4.2. Il-ġbir u l-użu tal-għarfien espert

F'Ġunju 2006, il-Kummissjoni rċeviet opinjoni mill-Forum Ewropew għall-Energija u t-Trasport li jhegġegħ azzjoni Komunitarja fil-qasam tad-drittijiet tal-passiġġieri b'xarabank u b'kowċ. Il-Kummissjoni kkunsidrat l-istudji li ġejjin: “COST Action 349 - Accessibility of coaches and long-distance buses for people with reduced mobility (Azzjoni COST 349 – Aċċessibbiltà għal kowċis u xarabanks ta' distanza twila għal nies b'mobbiltà mnaqqsa)”, Ottubru 2005 u “Evaluation and monitoring of trends with regard to passenger needs on the level of service and treatment of passengers (Evalwazzjoni u monitoraġġ ta' tendenzi rigward il-htigiet tal-passiġġieri fuq il-livell ta' servizz u trattament tal-passiġġieri)” (Fil-qosor “GARANZIJI TAS-SERVIZZ TAL-UE - EUSG”).¹⁶

4.3. Il-valutazzjoni tal-impatt

Il-valutazzjoni tal-impatt imwettqa f'konformità mal-Linji gwida essenzjalment kopriet: il-prinċipji ta' responsabbiltà tal-operaturi fil-każ ta' mewt jew korriment ta' passiġġieri meta mqabbla ma' modi oħra ta' trasport; il-prinċipji ta' kumpens u għajjnuna fil-każ ta' kancellazzjonijiet u dewmien; ir-regoli dwar l-aċċessibbiltà, in-nuqqas ta' diskriminazzjoni u l-għajjnuna lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa; l-istandards ta' kwalità u l-obbligi ta' informazzjoni; ir-regoli dwar l-ġestjoni tal-ilmenti u l-monitoraġġ tal-konformità.

Ġew identifikati erba' alternattivi ta' politika:

L-għażla ta' “żamma tal-istatus quo” tassumi li ma tittiehed l-ebda azzjoni mill-UE.

L-għażla ta' “protezzjoni minima” tkun tinvolvi l-istabbiliment ta' qafas generali li jistabbilixxi biss regoli minimi għall-protezzjoni u, fejn xieraq, konsolidazzjoni/emendar u/jew issimplifikar ta' leġizlazzjoni Komunitarja jew nazzjonali eżistenti (assigurazzjoni ta' vetturi b'mutur, direttiva dwar tours bħala pakkett, leġizlazzjoni dwar il-konsumaturi).

L-għażla ta' “protezzjoni massima” tipprovdi għal azzjoni legali mill-Komunità li tistabbilixxi d-drittijiet tal-passiġġieri b'xarabank u b'kowċ fi trasport internazzjonali (għażla I) u t-

¹⁶ Disponibbli minn http://ec.europa.eu/consumers/topics/facts_en.htm

trasport kemm domestiku (għal distanza twila, reġjonali) u internazzjonali (għażla II) rigward servizzi regolari/okkażjonali. Din l-għażla tkun tiżgura livell uniformi ta' protezzjoni adegwata għall-passiġġieri fl-Istati Membri kollha.

L-għażla ta' "impenni volontarji u awtoregolazzjoni": din l-għażla tassumi li l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew il-kowċis jiżviluppaw u jadottaw miżuri awtoregolatorji volontarji mal-UE kollha/domestiċi rigward id-drittijiet tal-passiġġieri b'xarabank u b'kowċ.

Sommarju tar-rizultati tal-valutazzjoni tal-impatt: "Commission Staff Working Document, Impact Assessment accompanying the proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the rights of passengers in international bus and coach transport (Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni, Valutazzjoni tal-Impatt li takkumpanja l-proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri waqt trasport internazzjonali b'xarabank u b'kowċ)"

Minhabba l-ambitu wiesa' tal-kwistjonijiet eżaminati taht l-eżerċizzju tal-valutazzjoni tal-impatt, ġew indikati għażliet differenti bħala l-aktar effettivi għall-għan li jintlaħaq bilanċ tajjeb bejn l-ispejjeż u l-benefiċċji.

Rigward il-prinċipju tan-nuqqas ta' diskriminazzjoni u l-għajjnuna lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa, il-kombinazzjoni tal-għażla 2: Xenarju ta' protezzjoni minima (servizzi okkażjonali biss) u l-għażla 3.I: Xenarju ta' protezzjoni massima (servizzi internazzjonali skedati biss) kienet indikata bħala l-aħjar waħda. Sabiex jiġi aċċertat il-prinċipju tan-nuqqas ta' diskriminazzjoni u tal-għajjnuna lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa, il-politika proposta għandha tiggarrantixxi livell ottimu ta' aċċessibbiltà li jobbliga lill-operaturi u lill-manijers tat-terminals biex jinstallaw mezzi ta' aċċess adegwati u, fl-istess waqt, biex jevitaw żieda relatata fil-prezzijiet tal-biljetti.

Rigward l-iskemi ta' responsabbiltà, il-valutazzjoni tal-impatt indikat li l-benefiċċji l-aktar sostanzjali għall-passiġġieri mingħajr ma l-ispejjeż jiżiedu sewwa jintlaħqu jekk tittiehed l-għażla ta' "stabbiliment ta' sistema żviluppata għal kollox". Il-passiġġieri jibbenfikaw minn protezzjoni legali u ekonomika aħjar waqt li d-differenzi li jirriżultaw mil-leġislazzjoni nazzjonali jiġu eliminati.

L-għażla tal-"istabbiliment ta' sistema żviluppata għal kollox" tidher li hija l-aktar waħda effettiva fir-rigward tal-obbligi ta' għajjnuna u ta' informazzjoni fil-każ ta' vjaġġ interrott. Protezzjoni iktar b'saħħitha tal-passiġġieri tirriżulta f'li jiġu offruti servizzi aħjar. Min-naħa l-oħra, livell miżjud ta' kura tal-passiġġieri probabbilment itejjeb il-pożizzjoni tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis fis-suq li jikkompetu fih, kemm mil-lat ta' prezz kif ukoll mil-lat ta' kwalità. Għalhekk, il-Kummissjoni tiffavorixxi l-għażla ta' "protezzjoni massima" għal obbligi ta' għajjnuna u informazzjoni.

Ir-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt flimkien mal-annessi jakkumpanja din il-proposta.

5. ASPETTI LEGALI

5.1. Bazi legali

Il-bazi legali għall-proposta hija stipulata fl-Artikolu 71 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, li għalih tapplika l-proċedura ta' ko-deċizzjoni.

5.2. L-ghażla ta' strument

L-ghan prinċipali tal-proposta hu li tiżgura livell adegwat ta' protezzjoni tal-passiġġieri b'xarabank u b'kowċ, inklużi persuni b'diżabbiltà u b'mobbiltà mnaqqsa. Ir-regoli stabbiliti minn din il-proposta għandhom jiġu applikati b'mod uniformi u effettiv madwar l-Unjoni Ewropea kollha. Regolament li huwa applikabbli direttament jidher li huwa l-aktar strument adatt biex tkun żgurata l-aktar applikazzjoni koerenti tar-regoli fl-Istati Membri kollha. Digà ntgħazel Regolament bħala strument legali mill-Komunità sabiex jipproteġi d-drittijiet tal-passiġġieri bl-ajru u bil-ferrovija. Sabiex jintlaħqu drittijiet tal-passiġġieri li jkunu jistgħu jiġu infurzati u ekwivalenti għat-trasport b'xarabank u b'kowċ, tqies li regolament huwa l-aktar strument adatt.

5.3. Il-prinċipju tas-sussidjarjetà

Il-protezzjoni tal-passiġġieri, bħala parti mill-politiki dwar is-suq intern u t-trasport komuni, hija kwistjoni ta' skala Ewropea li titlob soluzzjoni fuq livell Komunitarju. Il-liberalizzazzjoni ta' suq u l-kunsiderazzjoni tal-interessi tal-konsumatur, l-aktar daww tal-persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa, huma żewġ aspetti kumplementari tas-suq intern. Minhabba n-numru dejjem ikbar ta' konsumaturi li jivvjaġġaw għall-pjaċir jew għax-xogħol fl-Unjoni Ewropea, qiegħed isir dejjem aktar importanti li jkun żgurat li dawn ikunu jistgħu jibbażaw fuq sett ta' drittijiet simili, ikunu fejn ikunu. Għalhekk, l-ghan tal-proposta huwa li jkun żgurat li l-passiġġieri b'xarabank u b'kowċ igawdu mill-istess livell ta' drittijiet u protezzjoni mal-Unjoni Ewropea kollha.

Minhabba d-dimensjoni internazzjonali ta' dan il-mod ta' trasport (operaturi ta' eskursjonijiet u/jew ta' kowċis u xarabanks), dan l-oġġettiv ma jistax jintlaħaq biżżejjed minn Stat Membru meta dan jaġixxi waħdu. Il-ftehim internazzjonali eżistenti (Konvenzjoni CVR UN ECE) ma jistax jittqies bħala għodda effikaċi, għaliex dan gie irratifikat biss minn għadd limitat hafna ta' Stati Membri. Għaldaqstant, f'dan il-kuntest hemm bżonn ta' azzjoni Komunitarja.

5.4. Il-prinċipju tal-proporzjonalità

Il-proposta tikkonforma mal-prinċipju ta' proporzjonalità. Il-Kummissjoni illimitat il-proposta tagħha għal oqsma fejn huma meħtieġa regoli Komunitarji preċiżi u tevita suġġetti li aħjar jithallew għal miżuri awtoregulatorji. Hija limitata għal oqsma fejn il-ħtieġa ta' azzjoni Komunitarja hija waħda ċara u aċċettata b'mod komuni. Għaldaqstant, hija proporzjonali mal-mira segwita u adatta għaċ-ċirkostanzi li fihom tkun qiegħda tiġi segwita. Mingħajr armonizzazzjoni, fl-aħjar ċirkostanzi l-passiġġieri jkunu jistgħu jgawdu minn drittijiet differenti iżda fl-aħjar każ huma ma jkollhom l-ebda protezzjoni legali. Barra minn hekk, isibuha diffiċli biex ikunu jafu drittijietom kull fejn ikunu qiegħdin jivvjaġġaw fl-Ewropa u b'hekk biex jinsistu li dawn jiġu rispettati.

5.5. Infurzar

Il-passiġġieri u speċjalment persuni b'diżabbiltà u b'mobbiltà mnaqqsa qegħdin f'pożizzjoni dgħajfa jekk l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jonqsu milli jissodisfaw l-obbligi tagħhom. Il-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà tipprovdi għal daww li jgħidu li huma vittmi ta' vjolazzjoni minn parti stat tad-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni NU, il-possibbiltà li jipprezentaw Kommunikazzjoni. Għalhekk l-iżvilupp ta' aktar regolazzjoni tal-KE jipprovdi protezzjoni legali uniformi aktar effikaċi mal-UE kollha. Ikun meħtieġ l-infurzar strett tar-regolament propost. Għalhekk, il-

proposta tal-Kummissjoni tinkludi artikolu li jehtieg li l-Istati Membri jistabbilixxu sanzjonijiet għan-nuqqas ta' konformità u biex jinhatru korpi responsabbli għall-infurzar ta' regolament u għall-indirizzar tal-ilmenti mill-passiġġieri. Dawn id-dispożizzjonijiet isegwu l-istess approċċ kif meħud fir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kumpens u l-ġajnuna lil passiġġieri fil-każ li ma jithallewx jitolgħu abbord u għall-kancellazzjoni jew id-dewmien fit-tul ta' titjiriet u r-Regolament rigward id-drittijiet ta' persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa meta jkunu qiegħdin jivvjaggaw bl-ajru.

5.6. Iż-Żona Ekonomika Ewropea u l-Iżvizzera

Il-proposta għal Regolament hija ta' relevanza għaż-Żona Ekonomika Ewropea u għalhekk għandha tkun estiza għaliha. Il-proposta hi wkoll ta' relevanza għall-Iżvizzera.

5.7. Awtoregolamentazzjoni

Il-Kummissjoni hi konxja li l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis żviluppaw numru ta' ftehimiet volontarji u miżuri awtoregolatorji oħra li jiggwarantixxu livelli adegwati ta' kwalità tas-servizz. Il-Kummissjoni tibqa' tilqa' arrangamenti bħal dawn bħala zieda għall-azzjoni Komunitarja proposta.

6. L-ISFOND TAL-PROPOSTA

Kapitolu I

Dan il-Kapitolu jinkludi dispożizzjonijiet ġenerali rigward il-kontenut, definizzjonijiet u ambitu tar-Regolament. Il-proposta tkopri r-responsabbiltà tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis, regoli ta' nuqqas ta' diskriminazzjoni u għajnuna mandatorja għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqsa. Il-proposta tistabbilixxi wkoll obbligi tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis fil-każ ta' vjaġġar interrott, kif ukoll regoli adatti li jirregolaw l-ġestjoni tal-ilmenti u l-infurzar.

Artikolu 1

Dan l-Artikolu jitratta s-sugġett tad-Direttiva.

Artikolu 2

Dan l-Artikolu jistabbilixxi l-iskop tar-Regolament.

Artikolu 3

Dan l-Artikolu jipprovdi d-definizzjonijiet.

Artikolu 4

Dan l-Artikolu għandu x'jaqsam ma' prova tal-konkluzjoni ta' kuntratt tat-trasport u jipprojbixxi li jkunu offruti kundizzjonijiet kuntrattwali diskriminatorji abbażi ta' nazzjonalità jew post ta' residenza tal-passiġġieri.

Artikolu 5

Dan l-Artikolu għandu x'jaqsam mal-eskluzjoni ta' rinunzja fir-rigward tad-drittijiet stabbiliti minn din il-proposta.

Kapitolu II

Dan il-Kapitolu jistabbilixxi r-regoli dwar ir-responsabbiltà tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis għall-passiġġieri u l-bagalji tagħhom. Il-passiġġieri sejrini ikunu intitolati għal livelli uniformi ta' kumpens u sejrini jibbenfikkaw minn regoli armonizzati dwar ir-responsabbiltà tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis Ir-responsabbiltà tal-intrapriżi hija bla limitu. Barra minn hekk, taħt ċerti kundizzjonijiet, l-intrapriżi ma jistgħux jikkontestaw ħsarat sa ċertu ammont fil-każ ta' aċċident. Il-passiġġieri li jsofru aċċident huma intitolati għal pagamenti bil-quddiem sabiex ikunu indirizzati diffikultajiet ekonomiċi li huma jew il-familji tagħhom jistgħu jiffaċċjaw bħala konsegwenza ta' mewt jew korrimment. Dan il-Kapitolu jistabbilixxi wkoll regoli għal kumpens għal telf ta' jew ħsara lill-bagalji.

Artikolu 6

Dan l-Artikolu għandu x'jaqsam mar-responsabbiltà għal mewt jew korrimment tal-passiġġieri.

Artikolu 7

Dan l-Artikolu jistabbilixxi regoli ġenerali rigward ħsarat.

Artikolu 8

Dan l-Artikolu jobbliga lill-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis biex iwettqu pagamenti minn qabel fil-każ ta' aċċident.

Artikolu 9

Dan l-Artikolu jistabbilixxi regoli għal kumpens għal bagalji mitlufa jew li ssirilhom ħsara.

Kapitolu III

Dan il-Kapitolu għandu x'jaqsam essenzjalment ma' persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa li jużaw dan il-mod ta' trasport. Din il-kategorija ta' passiġġieri hafna drabi tibqa' lura milli tivvjaġġa b'xarabank jew b'kowċ minhabba n-nuqqas ta' aċċessibbiltà għal dawn is-servizzi u l-ghajnuna meħtieġa offruta mill-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis. Dan il-Kapitolu jindirizza dawn il-problemi billi jimpedixxi kwalunkwe diskriminazzjoni abbażi ta' dizabbiltà jew mobbiltà mnaqqsa fir-rigward tal-ibbukkar ta' vjaġġ jew it-tluġgħ abbord ta' vettura. Dan mingħajr preġudizzju għal ċerti eċċezzjonijiet u derogi, partikolarment għal raġunijiet ta' sigurtà ġustifikati, stabbiliti mil-liġi.

L-ambitu tal-ghajnuna obligatorja f'terminals u abbord vetturi huwa speċifikat fl-Anness I. Għajnuna bħal din tingħata mingħajr hlaq bil-kundizzjoni li l-passiġġier ikun innotifika l-htieġa għal tali għajnuna bil-quddiem u jasal fit-terminal f'hin stipulat qabel it-tluq skedat. Il-persunal tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis u l-persunal tat-terminal għandu jkollhom għarfien adatt rigward l-ghoti ta' assistenza lil persuni b'dizabbiltà.

Artikolu 10

Dan l-Artikolu jistabbilixxi regoli għall-prevenzjoni ta' rifjut ta' garr abbażi ta' dizabbiltà jew mobbiltà mnaqqsa.

Artikolu 11

Dan l-Artikolu jikkonċerna derogi, kundizzjonijiet speċjali u informazzjoni fir-rigward tar-regoli stabbiliti f'dan il-Kapitolu.

Artikolu 12

Dan l-Artikolu jistabbilixxi regoli ġenerali dwar l-aċċessibbiltà għal persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

Artikolu 13

Dan l-Artikolu jistabbilixxi d-dritt ta' għajnuna għal persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

Artikolu 14

Dan l-Artikolu jistabbilixxi regoli dwar l-ghajnuna f'terminals.

Artikolu 15

Dan l-Artikolu jittratta l-ghajnuna abbord.

Artikolu 16

Dan l-Artikolu jistabbilixxi l-kundizzjonijiet skont liema tingħata l-ghajnuna.

Artikolu 17

Dan għandu x'jaqsam mat-trasmissjoni ta' notifikati dwar il-htieġa għal għajnuna għal persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa lil partijiet terzi minn intrapriżi tax-xarabanks u/jew il-kowċis jew minn bejjieġha tal-biljetti.

Artikolu 18

Dan l-Artikolu jipprovdi għall-obbligu li jkun żgurat tahrig adatt lill-persunal fir-rigward ta' kwistjonijiet relatati mad-diżabbiltà.

Artikolu 19

Dan l-Artikolu jistabbilixxi regoli ġenerali għal kumpens għal apparat għall-mobbiltà mitluf jew li ssirlu l-hsara.

Kapitolu IV

Dan il-Kapitolu għandu x'jaqsam mal-obbligi tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis fil-każ ta' vjaġġi interrotti, minhabba kanċellazzjoni ta' servizz jew dewmien. B'mod partikolari fil-każ ta' kanċellazzjonijiet u, għal vjaġġi skedati ta' mill-inqas 3 sigħat, dewmien fit-tluq ta' aktar minn sagħtejn, l-intrapriżi huma obbligati li jipprovdu servizzi alternattivi raġjonevoli fi skedi ta' hin komparabbli jew, fejn dan ma jkunx possibbli, jipprovdu lill-passiġġieri b'informazzjoni dwar servizzi oħra disponibbli. Jekk jonqsu milli jissodisfaw din il-htieġa, l-intrapriżi għandhom iħallu kumpens li jammonta għal 50% tal-prezz tal-biljett. Fil-każijiet kollha, il-passiġġieri għandhom id-dritt għal informazzjoni dwar il-vjaġġ.

Artikolu 20

Dan l-Artikolu jistabbilixxi regoli ġenerali dwar ir-responsabbiltà għal kanċellazzjonijiet u dewmien fit-tul. Jiddefinixxi l-ambitu tad-dritt ta' informazzjoni, tat-tpoġġija fuq rotta oħra (rerouting) u/jew rimborż u kumpens fil-każ ta' kanċellazzjonijiet u dewmien fit-tul.

Artikolu 21

Dan l-Artikolu jistabbilixxi d-dritt għal informazzjoni dwar il-vjaġġ.

Artikolu 22

Dan l-Artikolu jwitti t-triq biex jitfittex aktar kumpens.

Artikolu 23

Dan l-Artikolu jobbliga lil intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis biex tadotta arrangament bil-hsieb li ttejjeb id-drittijiet tal-passiġġieri u l-kwalità tas-servizz.

Kapitolu V

Dan il-Kapitolu jobbliga lill-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis biex jistabbilixxu proċeduri interni għall-ġestjoni tal-ilmenti. L-eżami tal-ilmenti tal-passiġġieri huwa soġġett għal skadenzi stretti. L-obbligu li l-passiġġieri jkunu informati bi drittijietom jaqa' fuq l-intrapriżi u l-korpi li jmexxu t-terminals.

Artikolu 24

Dan l-Artikolu għandu x'jaqsam ma' informazzjoni dwar il-vjaġġ li għandha tkun ipprovduta mill-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis u korpi li jmexxu t-terminals.

Artikolu 25

Dan l-Artikolu jehtieg lill-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis u lil korpi li jmexxu t-terminals li jipprovdu lill-passiġġieri b'informazzjoni dwar drittijietom taht dan ir-Regolament

Artikolu 26

Dan l-Artikolu jistabbilixxi regoli għal proċedura ta' mmanigġjar ta' ilment.

Kapitolu VI

Dan il-Kapitolu jistipula regoli ta' infurzar u l-qafas istituzzjonali adatt. L-Istati Membri għandhom jaħtru korpi nazzjonali għall-infurzar li magħhom jistgħu jilmentaw il-passiġġieri dwar ksur allegat ta' drittijietom skont dan ir-Regolament. Dawn il-korpi nazzjonali huma meħtieġa li jikkooperaw ma' xulxin. Barra minn hekk, l-Istati Membri għandhom jiprevedu penali dissważivi f'rabta ma' nuqqas ta' rispettt tad-drittijiet tal-passiġġieri.

Artikolu 27

Dan l-Artikolu jkorpi l-infurzar ta' dan ir-Regolament, inkluż l-istabbiliment ta' korpi nazzjonali għall-infurzar.

Artikolu 28

Dan l-Artikolu jehtieg li l-korpi għall-infurzar jipubblikaw rapport annwali dwar l-attiivtazjet tagħhom.

Artikolu 29

Dan l-Artikolu jistabbilixxi l-prinċipju ta' kooperazzjoni bejn il-korpi nazzjonali għall-infurzar.

Artikolu 30

Dan l-Artikolu jittratta l-penali li għandhom ikunu imposti mill-Istati Membri.

Kapitolu VII

Dan il-Kapitolu jistipula li l-Kummissjoni għandha tirrapporta lill-Kunsill u lill-Parlament dwar il-funzjonament tar-Regolament tliet snin wara d-dhul fis-seħh tiegħu. Ir-Regolament sejjer jidhol fis-seħh 20 jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu fil-Ġurnal Uffiċjali tal-UE u sejjer japplika b'effett sena wara dik id-data.

Artikolu 31

Dan l-Artikolu jistabbilixxi l-obbligi ta' rapportar tal-Kummissjoni.

Artikolu 32

Dan l-Artikolu għandu x'jaqsam mal-emenda għar-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi .

Artikolu 33

Dan l-Artikolu jistabbilixxi d-data meta r-Regolament ser jidhol fis-seħh.

Anness I

Dan l-Anness jiddefinixxi l-ambitu ta' għajjnuna li għandha tkun offruta lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa f'terminals (a) u abbord ta' xarabank jew kowċ (b).

L-Anness II

Dan l-Anness huwa relatat mal-kontenut ta' taħriġ relatat mad-diżabbiltà.

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ u li temenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 dwar kooperazzjoni bejn awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar ta' liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi

(Test b'rilevanza għaž-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 71(1) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni¹⁷,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew¹⁸,

Wara li kkonsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Regjuni¹⁹,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 251 tat-Trattat,

Billi:

- (1) Azzjoni mill-Komunità fil-qasam tat-trasport b'xarabank u b'kowċ għandha timmira, fost affarijiet oħra, li tiżgura livell għoli ta' protezzjoni għall-passiġġieri li tkun komparabbli ma' dik ta' modi oħra ta' trasport, u kull fejn jivvjaġġaw. Barra minn hekk, għandu jingħata rendikont shiħ tar-rekwiziti ta' harsien tal-konsumatur b'mod generali.
- (2) Minhabba li l-passiġġieri b'xarabank jew b'kowċ huma l-parti l-aktar dgħajfa fil-kuntratt tat-trasport, id-drittijiet tal-passiġġieri f'dan ir-rigward għandhom ikunu salvagwardjati irrispettivament min-nazzjonalità jew il-post tar-residenza tagħhom fil-Komunità.
- (3) Il-passiġġieri għandhom igawdu minn regoli ta' responsabbiltà komparabbli għal modi oħra ta' trasport fil-każ ta' aċċidenti li jirriżultaw f'mewt jew korrimient.
- (4) Il-passiġġieri għandhom ikunu intitolati għal pagamenti bil-quddiem biex ikopru l-htigijiet ekonomiċi immedjati tagħhom wara l-aċċident.

¹⁷

¹⁸

¹⁹ ĠU C [...], [...], p. [...].

- (5) L-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom ikunu responsabbli għat-telf jew ħsara lill-baġalji tal-passiġġieri f'termini komparabbli għal modi oħra ta' trasport.
- (6) Is-servizzi b'xarabank u b'kowċ għall-passiġġieri għandhom ikunu ta' benefiċċju għaċ-ċittadini in ġenerali. Konsegwentement, il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsa, kemm jekk minhabba diżabbiltà, età jew inkella minhabba xi fattur ieħor, għandu jkollhom opportunitajiet għall-użu ta' servizzi ta' xarabank u/jew kowċ komparabbli ma' dawk ta' ċittadini oħra. Il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsa għandhom l-istess dritt bħaċ-ċittadini l-oħra kollha għall-moviment liberu, libertà tal-għażla u nuqqas ta' diskriminazzjoni.
- (7) Fid-dawl tal-Artikolu 9 tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà u sabie x il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsa jingħataw opportunitajiet għal ivvjaġġar b'xarabank u b'kowċ komparabbli ma' dawk ta' ċittadini oħra, għandhom jiġu stabbiliti regoli għal nuqqas ta' diskriminazzjoni u għajjnuna waqt il-vjaġġ tagħhom. Dawk il-persuni għandhom għalhekk ikunu aċċettati biex jingħarru u mhux miċhuda trasport abbażi tad-diżabbiltà jew tan-nuqqas ta' mobbiltà tagħhom, hlief għal raġunijiet li huma ġustifikati abbażi tas-sigurtà u raġunijiet preskritti mil-liġi. Huma għandhom igawdu d-dritt ta' għajjnuna f'terminals tax-xarabanks u l-kowċis u abbord il-vetturi, inkluż it-tluġh abbord u l-inżul. Fl-interess tal-inkluzjoni soċjali, il-persuni kkonċernati għandhom jirċievu l-għajjnuna mingħajr ħlas addizzjonali. L-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom jistabbilixxu regoli ta' aċċessibbiltà, bl-użu preferibbilment tas-sistema ta' Standardizzazzjoni Ewropea.
- (8) Meta jiddeċiedu dwar id-disinn ta' terminals godda, u bħala parti minn tibdil jew tiġdid maġġuri tal-post, il-korpi għall-immaniġġjar għandhom, fejn possibbli, iqisu l-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa. Fi kwalunkwe każ, il-korpi għall-immnaġġjar ta' terminals għax-xarabanks u l-kowċis għandhom jistabbilixxu punti fejn persuni bħal dawn jistgħu jinnotifikaw il-wasla tagħhom u l-htieġa ta' għajjnuna.
- (9) Id-drittijiet tal-passiġġieri b'xarabank u b'kowċ għandhom jinkludu li huma jirċievu informazzjoni rigward is-servizz qabel u wara l-vjaġġ. L-informazzjoni essenzjali kollha pprovduta lill-passiġġieri b'xarabank u b'kowċ għandha tkun ipprovduta wkoll f'formati alternattivi aċċessibbli għal persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa.
- (10) Dan ir-Regolament m'għandux jirrestringi d-drittijiet tal-intrapriżi tax-xarabanks u l-kowċis biex ifittxu kumpens minn kwalunkwe persuna, inklużi partijiet terzi, skont il-liġi applikabbli.
- (11) L-inkonvenjenzi esperjenzati mill-passiġġieri minhabba kanċellazzjoni jew dewmien twil tal-vjaġġ tagħhom għandhom jitnaqqsu. Għal dan il-għan, il-passiġġieri għandhom jirċievu attenzjoni adegwata u għandhom jiġu informati b'mod adegwat. Il-passiġġieri għandhom ikunu jistgħu jikkancellaw u jiġu rimborżati l-prezz tal-biljetti jew jingħataw rotta oħra taht kundizzjonijiet sodisfaċenti jew informazzjoni dwar servizzi ta' trasport alternattivi. Jekk l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jonqsu milli jipprovdut lill-passiġġieri bl-għajjnuna meħtieġa, il-passiġġieri għandu jkollhom id-dritt li jakkwistaw kumpens finanzjarju.

- (12) L-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom jadottaw arrangamenti f'livell nazzjonali jew Ewropew biex itejbu l-attenzjoni u l-għajnuna offruta lill-passiġġieri kull meta l-vjaġġ tagħhom ikun interrott, b'mod partikolari fil-każ ta' dewmien fit-tul.
- (13) Dan ir-Regolament m'għandux jaffettwa d-drittijiet tal-passiġġieri stabbiliti mid-Direttiva 90/314/KEE dwar il-vjaġġi kollox kompriż (package travel), il-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż²⁰. Fil-każ li jkun ikkanċellat package tour għal raġunijiet għajr meta s-servizz tat-trasport b'xarabank u b'kowċ jiġi ikkanċellat, dan ir-Regolament m'għandux japplika..
- (14) Il-passiġġieri għandhom jiġu informati għal kollox bi drittijietom stipulati f'dan ir-Regolament, sabiex huma jkunu jistgħu jeżerċitaw effettivament dawk id-drittijiet.
- (15) Il-passiġġieri għandhom ikunu jistgħu jeżerċitaw drittijietom permezz ta' proċeduri ta' ilment xierqa implimentati mill-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jew, skont il-każ, billi jipprezentaw ilmenti lil korp jew korpi mahturin għal dak il-għan mill-Istat Membru relevanti.
- (16) L-Istati Membri għandhom jiżguraw u jwettqu superviżjoni tal-konformità ġenerali mill-intrapriżi tagħhom tax-xarabanks u/jew kowċis ma' dan ir-Regolament u għandhom jaħtru korp adatt biex iwettaq kompiti ta' infurzar bħal dawn. Is-superviżjoni m'għandhiex taffettwa d-drittijiet tal-passiġġieri biex ifittxu indenizz legali mill-qrati taht proċeduri tal-ligi nazzjonali.
- (17) L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu penali applikabbli għall-ksur ta' dan ir-Regolament u għandhom jiżguraw li dawn il-penali jiġu applikati. Il-penali għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi.
- (18) Minhabba li l-miri ta' dan ir-Regolament, jiġifieri biex ikunu żgurati livelli għoljin u ekwivalenti ta' protezzjoni u ta' għajnuna lill-passiġġieri fit-trasport b'xarabank u b'kowċ mal-Istati Membri kollha, ma jistgħux jintlaħqu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri wehidhom u għalhekk, minhabba d-dimensjoni internazzjonali sinifikanti jistgħu jintlaħqu aħjar fil-livell Komunitarju, il-Komunità tista' tadotta miżuri, skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà hekk kif stipulat fl-Artikolu 5 tat-Trattat. Skont il-prinċipju tal-proporzjonalità kif stipulat f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li hu meħtieġ sabiex jintlaħqu dawk il-miri.
- (19) Dan ir-Regolament għandu jkun mingħajr preġudizzju għad-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-harsien ta' individwi fir-rigward tal-ipproċessar tad-dejta personali u dwar il-moviment liberu ta' din id-dejta²¹.
- (20) L-infurzar ta' dan ir-Regolament għandu jkun ibbażat fuq ir-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Ottubru 2004 dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-ligijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi ("ir-Regolament dwar

²⁰ *ĠUL 158, 23.6.1990, p. 59.*

²¹ *ĠUL 281, 23.11.1995, p. 31.*

kooperazzjoni fil-protezzjoni tal-konsumaturi)²². Dak ir-Regolament għandu għalhekk ikun emendat skont il-każ.

- (21) Dan ir-Regolament jirrispetta d-drittijiet fundamentali u josserva l-prinċipji rikonoxxuti partikolarment mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali ta' l-Unjoni Ewropea,

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

Kapitolu I

Dispożizzjonijiet ġenerali

Artikolu 1 *Is-suġġett*

Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli fir-rigward ta' dan li ġej:

- (1) in-nuqqas ta' diskriminazzjoni bejn il-passiġġieri rigward il-kundizzjonijiet tat-trasport offruti minn intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis;
- (2) ir-responsabbiltà tal-intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis fil-każ ta' aċċidenti li jirrizultaw f'mewt jew f'korrimment tal-passiġġieri jew it-telf jew ħsara lill-bagalji tagħhom;
- (3) nuqqas ta' diskriminazzjoni u għajjnuna obbligatorja għal persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa li jivvjagġaw b'xarabank jew b'kowċ;
- (4) l-obbligi tal-intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis lejn il-passiġġieri f'każijiet ta' kanċellazzjoni jew dewmien;
- (5) l-informazzjoni minima li għandha tinghata lill-passiġġieri
- (6) l-indirizzar tal-ilmenti;
- (7) l-infurzar tad-drittijiet tal-passiġġieri.

Artikolu 2 *L-Ambitu*

1. Dan ir-Regolament għandu japplika għall-ġarr ta' passiġġieri minn intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis permezz ta' servizzi regolari.
2. L-Istati Membri jistgħu jeżentaw trasport urban, suburban u reġionali kopert minn kuntratti ta' servizz pubbliku, jekk dawn il-kuntratti jiżguraw livell komparabbli ta' drittijiet tal-passiġġieri għal dak meħtieġ f'dan ir-Regolament.

²² ĠU L 364, 9.12.2004, p.1.

3. Fir-rigward tas-servizzi okkażjonali, għandu jkun applikabbli l-Kapitolu II biss.

Artikolu 3
Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (1) 'intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis' tfisser intrapriża għat-trasport li hi awtorizzata fl-Istat ta' stabbiliment biex twettaq garr b'kowċ u b'xarabank skont il-kundizzjonijiet ta' aċċess għas-suq stabbiliti fil-legiżlazzjoni nazzjonali u intrapriża għat-trasport li għandha liċenzja Komunitarja valida mahruġa f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 684/92 għall-ghanijiet li jitwettqu servizzi internazzjonali ta' garr tal-passiġġieri;
- (2) 'servizzi okkażjonali' tfisser servizzi fit-tifsira tal-Artikolu 2 (3) tar-Regolament (KEE) Nru 684/92;
- (3) 'servizzi regolari' tfisser servizzi fit-tifsira tal-Artikolu 2 (1) tar-Regolament (KEE) Nru 684/92;
- (4) 'kuntratt tat-trasport' tfisser kuntratt ta' garr bejn intraprizi tax-xarabakijiet u/jew kowċis jew bejjiegh tal-biljetti u l-passiġġier għall-ghoti ta' servizz wiehed jew aktar ta' trasport;
- (5) 'biljett' tfisser dokument validu li jagħti dritt għal trasport, jew xi haġa ekwivalenti f'forma mhux ta' karta, inkluża l-forma elettronika, mahruġ jew awtorizzat minn intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis jew bejjiegh tal-biljetti awtorizzat tagħhom;
- (6) 'bejjiegh tal-biljetti' tfisser kull bejjiegh bl-imnut ta' servizzi ta' garr b'xarabank u b'kowċ li jikkonkludi kuntratti tat-trasport u jbigħ biljetti f'isem l-intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis jew f'ismu stess;
- (7) 'operatur ta' tur' tfisser organizzatur jew bejjiegh bl-imnut fit-tifsira tal-Artikolu 2 (2) u (3) tad-Direttiva 90/314/KEE;
- (8) 'persuna b'dizabbiltà' jew 'persuna b'mobbiltà mnaqqsa' tfisser kull persuna li l-mobbiltà tagħha meta tuża t-trasport hija mnaqqsa bħala riżultat ta' dizabbiltà fizika (sensorja jew lokomotorja, permanenti jew temporanja), dizabbiltà jew indeboliment intellettuali, jew kwalunkwe kawża oħra ta' dizabbiltà, jew bħala riżultat tal-età, u li s-sitwazzjoni tagħha tehtieg attenzjoni u adattament xierqa għall-htigiet partikolari tagħha tas-servizzi magħmulin disponibbli għall-passiġġieri kollha;
- (9) 'riservazzjoni' tfisser awtorizzazzjoni, bil-miktub jew f'forma elettronika, li tagħti intitolament għat-trasport soġġett għal arrangamenti tat-trasport personalizzati kkonfermati preċedentament;
- (10) 'korp li jmexxi terminal' tfisser entità organizzattiva fi Stat Membru li kienet magħmula responsabbli għat-tmexxija ta' terminal tax-xarabanks u/jew kowċis;
- (11) 'kancellazzjoni' tfisser in-nuqqas ta' operazzjoni ta' servizz li kien skedat preċedentament u li għalih tkun saret għallinqas riservazzjoni waħda;

- (12) ‘dewmien’ tfisser id-differenza bejn il-hin li fih il-passigġier kien skedat li jitlaq jew li jasal skont l-iskeda tal-hinijiet ippubblikata u l-hin tat-tluq jew wasla attwali jew mistennija tiegħu.

Artikolu 4

Kuntratt tat-trasport u kundizzjonijiet kuntrattwali mhux disriminatorji

1. L-intrapriżi tax-xarabanks u l-kowċis għandhom jipprovdu lill-passiġġieri bi prova tal-konklużjoni tal-kuntratt tat-trasport billi joħorgu biljett wiehed jew aktar. Il-biljetti għandhom jitqiesu bħala evidenza prima facie tal-konklużjoni tal-kuntratt u b’hekk iroddu drittijiet kif hemm provdut f’dan ir-Regolament.
2. Mingħajr preġudizzju għall-obbligi tas-servizz pubbliku li jehtiegu tariffi soċjali, il-kundizzjonijiet tal-kuntratt u t-tariffi applikati mill-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jew minn bejjiegħa tal-biljetti għandhom jigu offruti lill-pubbliku in ġenerali mingħajr ebda diskriminazzjoni bbażata fuq in-nazzjonalità jew il-post tar-residenza tal-klijent aħhari jew il-post ta’ stabbiliment tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jew bejjiegħa tal-biljetti fil-Komunità.

Artikolu 5

Esklużjoni ta’ rinuzja

1. L-obbligi skont dan ir-Regolament m’għandhomx ikunu limitati jew rinunzjati, inter alia b’deroga jew klawnsola restrittiva fil-kuntratt tat-trasport.
2. L-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jistgħu joffru kundizzjonijiet kuntrattwali aktar favorevoli għall-passiġġier mill-kundizzjonijiet stabbiliti f’dan ir-Regolament.

Kapitolu II

Responsabbiltà tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis fir-rigward tal-passiġġieri u l-bagalji tagħhom

Artikolu 6

Responsabbiltà għal mewt jew korriment tal-passiġġieri

1. Skont dan il-Kapitolu, intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom jinżammu responsabbli għat-telf jew hsara li jirrizultaw mill-mewt ta’, korriment personali jew hsara fiżika għall-passiġġieri ikkawżati minn aċċident li jirrizulta mill-operazzjoni tas-servizzi tat-trasport b’xarabank u b’kowċ u li jseħħu waqt li l-passiġġer ikun qiegħed fi, ikun diehel jew hiereġ mill-vettura.
2. Ir-responsabbiltà tal-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis għal hsarat m’għandhiex tkun soġġetta għal xi limitu finanzjarju, kemm jekk ikun iddefinit b’liġi, b’konvenzjoni jew b’kuntratt.

3. Għal kwalunkwe ħsara li ma taqbiżx l-ammont ta' EUR 220 000, intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis m'għandhiex teskludi jew tillimita r-responsabbiltà tagħha billi tagħti prova li hija tat l-attenzjoni dovuta skont il-paragrafu 4a
4. L-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis m'għandhiex tkun responsabbli skont il-paragrafu 1:
 - (a) jekk l-aċċident ikun ġie ikkawżat minn ċirkostanzi mhux relatati mal-operat tas-servizzi tat-trasport b'xarabank u b'kowċ u li, intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis ma setgħetx tevita minkejja li tkun tat l-attenzjoni meħtieġa fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, u l-konsegwenzi tiegħu ma setgħux jiġu evitati;
 - (b) safejn dak l-aċċident hu t-tort tal-passiġġier jew ikkawżat minhabba negligenza min-naħa tal-passiġġier;
5. Xejn f'dan ir-Regolament ma għandu:
 - (a) jimplika li l-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis hija l-parti unika responsabbli biex tħallas id-danni; jew
 - (b) jirrestringi kwalunkwe dritt tal-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis milli tfittex rimedju minn kwalunkwe parti oħra skont il-liġi applikabbli ta' Stat Membru.

Artikolu 7
Ħsarat u interessi

1. Fil-każ tal-mewt ta' passiġġier, il-ħsarat rigward ir-responsabbiltà previsti fl-Artikolu 6 għandhom jinkludu:
 - (a) kwalunkwe spiża mgħarrba wara l-mewt, b'mod partikolari l-ispiża tat-trasport tal-ġisem u l-ispejjeż tal-funeral;
 - (b) jekk il-mewt ma sseħħx f'daqqa, il-ħsarat previsti fil-paragrafu 2 ta' dan l-Artikolu.
2. Fil-każ ta' korrimment lill-persuna jew ta' xi ħsara fiżika jew mentali oħra lil passiġġier, il-ħsarat għandhom jinkludu:
 - (a) kwalunkwe spejjeż, b'mod partikolari dawk tal-kura u tat-trasport;
 - (b) kumpens għal telf finanzjarju, minhabba inkapaċità totali jew parzjali għax-xogħol, jew għal htigijiet mizjudi.
3. Jekk, permezz tal-mewt tal-passiġġier, persuna li l-passiġġier kellu, jew seta' jkollu, dover legali li jmantni tkun imcaħda mill-appoġġ, persuni bħal dawn għandhom ukoll jiġu kkompensati għal dak it-telf.

Artikolu 8
Hlas bil-quddiem

1. Fil-każ tal-mewt ta', korrimment personali ta', jew ta' kwalunkwe ħsara fiżika jew mentali oħra lil, passigġieri, ikkawżati minn aċċident li jirriżulta mill-operat ta' servizzi tat-trasport b'xarabank u b'kowċ, l-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis għandha mingħajr dewmien, u f'kull każ mhux aktar tard minn ħmistax-il jum wara l-istabbiliment tal-identità tal-persuna fiżika intitolata għal kumpens, tagħmel tali hlasijiet bil-quddiem kif ikun meħtieġ biex tissodisfa l-htigijiet ekonomiċi immedjati fuq bażi proporzjonali għall-ħsara mgarrba.
2. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 1, il-hlas bil-quddiem m'għandux ikun inqas minn EUR 21 000 għal kull passigġer fil-każ ta' mewt.
3. Hlas bil-quddiem m'għandux jikkostitwixxi rikonoxximent ta' responsabbiltà u jista' jkun paċut bi kwalunkwe somma sussegwenti mħallsa abbażi ta' dan ir-Regolament iżda m'għandux ikun ta' tip li jintradd lura, ħlief f'każijiet fejn il-ħsara kienet ikkawżata minħabba negligenza jew nuqqas tal-passigġier jew fejn il-persuna li rċeviet il-hlas bil-quddiem ma kinitx il-persuna intitolata għal kumpens.

Artikolu 9
Responsabbiltà għal bagalji mitlufa jew li ssirilhom ħsara

1. Intrapriži tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom ikunu responsabbli għat-telf jew għall-ħsara fuq bagalji mpogġija taħt ir-responsabbiltà tagħhom. Il-kumpens massimu għandu jammonta għal EUR 1 800 għal kull passigġier.
2. Fil-każ ta' aċċidenti li jirriżultaw mill-operat ta' servizzi tat-trasport b'xarabank u b'kowċ, l-intrapriži tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom ikunu responsabbli għat-telf jew għall-ħsara lill-proprjetà personali li l-passigġieri kellhom fuqhom jew magħhom fil-bagalji tal-idejn. Il-kumpens massimu għandu jammonta għal EUR 1300.
3. Jekk l-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis tagħti prova li l-ħsara kienet ikkawżata jew li sar kontribut għaliha minn nuqqas jew minn negligenza tal-passigġier, l-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis għandha tkun eżonerata għal kollox jew parzjalment mir-responsabbiltà tagħha lejn min għamel it-talba sakemm nuqqas jew negligenza tali tkun ikkawżat jew ikkontribwixxiet għall-ħsara.

Kapitolu III
Drittijiet ta' persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa

Artikolu 10
Prevenzjoni ta' rifjut tal-ġarr

1. L-intrapriži tax-xarabanks u/jew kowċis, il-bejjiegħa tal-biljetti u l-operaturi tat-tours tagħhom m'għandhomx jirrifjutaw, abbażi ta' diżabbiltà jew mobbiltà mnaqqsa:

- (a) li jaċċettaw riżervazzjoni għal servizz ta' trasport jew li joħorġu biljett għal vjaġġ li għalih japplika dan ir-Regolament;
 - (b) li jtellgħu abbord persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa, previst li l-persuna kkonċernata għandha biljett jew riżervazzjoni valida.
2. Riżervazzjonijiet u biljetti għandhom jiġu offruti lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa mingħajr spejjeż żejda.

Artikolu 11 *Derogi u kundizzjonijiet speċjali*

1. Minkejja d-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 10, l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jew il-bejjiegha tal-biljetti jew l-operaturi tat-tours tagħhom jistgħu jirrifjutaw, abbażi ta' diżabbiltà jew mobbiltà mnaqqa, li jaċċettaw riżervazzjoni minn, li joħorġu biljett lil jew li jtellgħu abbord persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa:
- (a) sabiex jissodisfaw htigijiet ta' sigurtà applikabbli stabbiliti mil-ligi internazzjonali, Komunitarja jew nazzjonali jew sabiex jissodisfaw htigijiet ta' sigurtà stabbiliti mill-awtorità li harġet l-awtorizzazzjoni lill-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis ikkonċernata.
 - (b) Fejn id-daqs tal-vettura jagħmel l-imbarkazzjoni jew il-garr tal-persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa fizikament impossibbli.
- Fil-każ ta' każda li tkun aċċettata riżervazzjoni għar-raġunijiet imsemmija taħt il-punti (a) jew (b) tal-ewwel subparagrafu, il-garriera, il-bejjiegha tal-biljetti jew l-operaturi tat-tours għandhom jagħmlu sforzi raġjonevoli biex jipproponu alternattiva aċċettabbli lill-persuna in kwistjoni
2. Persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa li tkunx tħalliet titla' abbord minhabba d-diżabbiltà jew il-mobbiltà mnaqqa tagħha għandha tkun offruta d-dritt ta' rimborż u servizzi tat-trasport alternattivi raġjonevoli għall-post tad-destinazzjoni f'qafas ta' żmien komparabbli.
3. Taħt l-istess kundizzjonijiet kif hemm referenza għalihom fil-paragrafu 1(a), intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis, bejjiegh tal-biljetti jew operatur ta' tur jista' jeħtieġ li persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa jkunu akkumpanjati minn persuna oħra li tkun kapaċi ttipprovdi l-għajjnuna meħtieġa minn dik il-persuna, jekk dan ikun strettament meħtieġ.
4. Meta l-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis jew il-bejjiegha tal-biljetti jew operaturi ta' tours jeżerċitaw id-deroga prevista fil-paragrafu 1, huma għandhom jinformaw immedjatament lill-persuna b'diżabbiltà jew lill-persuna b'mobbiltà mnaqqa bir-raġunijiet, jew fuq talba jinformawhom bil-miktub fi żmien ħamest ijiem tax-xogħol biċ-każda li jagħmlu riżervazzjoni.

Artikolu 12
Aċċessibbiltà u informazzjoni

1. L-intrapriżi tax-xarabanks u l-kowċis għandhom jistabbilixxu, b'involverment attiv tar-rappreżentanti ta' organizzazzjonijiet ta' persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa u korpi tal-infurzar li hemm referenza għalihom fl-Artikolu 27, regoli dwar aċċess mhux diskriminatorju li japplikaw għat-trasport ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqa, sabiex jiġu sodisfatti l-htigijiet applikabbli għas-sigurtà. Dawn ir-regoli għandhom jinkludu l-kundizzjonijiet kollha dwar l-aċċess tas-servizz b'xarabank u b'kowċ in kwistjoni, inkluż l-aċċessibbiltà għall-vetturi operati u l-faċilitajiet abbord tagħhom.
2. Ir-regoli previsti fil-paragrafu 1 għandhom ikunu magħmulin disponibbli pubblikament mill-intrapriżi tax-xarabanks u/jew il-kowċis jew mill-bejjieġha tal-biljetti tal-inqas meta ssir ir-riżervazzjoni, b'modi adatti, u bl-istess lingwi bħal dawk li fihom l-informazzjoni tkun magħmula ġeneralment disponibbli għall-passiġġieri kollha. Meta tkun ipprovduta din l-informazzjoni, għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-htigijiet tal-persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqa.
3. Fuq talba, l-intrapriżi tax-xarabanks u l-kowċis għandhom jagħmlu disponibbli l-ligi internazzjonali, Komunitarja jew nazzjonali li tistabbilixxi htigijiet ta' sigurtà, li fuqha huma bbażati r-regoli dwar aċċess mhux diskriminatorju.
4. L-operaturi tat-tours għandhom jagħmlu disponibbli r-regoli li għalihom hemm provdut fil-paragrafu 1 li japplikaw għall-vjaġġi inklużi f'package travel, package holidays u package tours li huma jorganizzaw, ibiġu jew joffru għall-bejgħ.
5. L-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis, il-bejjieġha tal-biljetti jew l-operaturi tat-tours tagħhom għandhom jiżguraw li l-informazzjoni rilevanti kollha rigward il-kundizzjonijiet tal-ġarr, l-informazzjoni dwar il-vjaġġ u l-informazzjoni dwar l-aċċessibbiltà tas-servizzi tkun magħmula disponibbli f'formati adatti u aċċessibbli għal persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa inkluż l-ibbukkar onlajn u l-informazzjoni onlajn.

Artikolu 13
Dritt għal għajjnuna

1. Il-korpi li jmexxu terminal u l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom jiżguraw għajjnuna xierqa lil persuna b'diżabbiltà jew lil persuna b'mobbiltà mnaqqa kif speċifikat fl-Anness I mingħajr ħlas qabel, waqt u wara l-vjaġġ.
2. Il-korpi li jmexxu terminals u l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jistgħu jipprovdu għajjnuna huma nfushom jew jistgħu jqabbdli lil parti waħda jew aktar minn waħda għall-ghoti ta' għajjnuna. Huma jistgħu jidhlu għal kuntratt jew kuntratti bħal dawn b'inizjattiva tagħhom jew meta jkunu mitlubin jagħmlu dan.

Fejn korpi li jmexxu terminals u intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis iqabbdli lil parti waħda jew aktar minn waħda għall-ghoti ta' għajjnuna, huma għandhom jibqgħu responsabbli għall-ghoti tal-għajjnuna

3. Id-dispożizzjonijiet ta' dan il-Kapitolu ma jzommux lill-korpi tat-tmexxija tat-terminals jew lill-intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis milli jipprovdu għajnuna ta' standard oġġla mill-istandards li hemm referenza għalihom fl-Anness I jew li jipprovdu servizzi addizzjonali għal dawk speċifikati hemmhekk.

Artikolu 14

Dritt għal għajnuna f'terminals

1. Mhux iktar tard minn sitt xhur wara d-dhul fis-seħh ta' dan ir-Regolament, l-Istati Membri għandhom jinnominaw it-terminals tax-xarabanks u l-kowċis fejn għandha tingħata għajnuna għal persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa, b'konsiderazzjoni tal-htieġa li tkun żgurata aċċessibbiltà għas-servizzi f'bosta mil-lokazzjonijiet ġeografici. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni b'dan.
2. Il-korp li jmexxi terminal, terminal li jkun ġie nnominat minn Stat Membru skont il-paragrafu 1, għandu jkun responsabbli biex jiżgura l-għoti ta' għajnuna speċifikata fil-parti (a) tal-Anness I mingħajr hlas addizzjonali lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa, previst li l-persuna kkonċernata tissodisfa l-kundizzjonijiet stipulati fl-Artikolu 16.

Artikolu 15

Dritt għal għajnuna abbord

L-intraprizi tax-xarabanks u l-kowċis għandhom jipprovdu tal-inqas l-għajnuna speċifikata fil-parti (b) tal-Anness I mingħajr hlas lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa abbord il-kowċ jew xarabank u waqt it-tluġh abbord u l-inżul mill-kowċ jew xarabank, previst li l-persuna kkonċernata tissodisfa l-kundizzjonijiet stipulati fl-Artikolu 16.

Artikolu 16

Kundizzjonijiet li tahtom hi pprovduta għajnuna

1. L-intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis, il-korpi li jmexxu terminal, il-bejjieġha tal-biljetti u l-operaturi ta' tours għandhom jikkooperaw sabiex jipprovdu għajnuna lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa bil-kundizzjoni li l-htieġa tal-persuna għal għajnuna bħal din tkun innotifikata lill-intrapriza tax-xarabank u/jew tal-kowċ, lill-korp tat-tmexxija ta' terminal, lil bejjieġh tal-biljetti jew lil operatur ta' tur tal-inqas 48 siegħa qabel ma tkun meħtieġa l-għajnuna.
2. L-intraprizi tax-xarabanks u/jew kowċis, il-bejjieġha tal-biljetti u l-operaturi ta' tours għandhom jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiffaċilitaw l-irċevuta ta' notifiċi tal-htieġa ta' għajnuna magħmulin minn persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa. Dan l-obbligu għandu japplika fil-punti kollha tal-bejgħ tagħhom inkluż il-bejgħ bit-telefon u permezz tal-Internet.
3. Jekk ma ssir l-ebda notifiċa skont il-paragrafu 1, l-intraprizi tax-xarabanks u/jew il-kowċis, il-korpi li jmexxu terminal, il-bejjieġha tal-biljetti u l-operaturi tat-tours għandhom jagħmlu kull sforz possibbli biex jiżguraw li l-għajnuna tkun ipprovduta b'mod li l-persuna b'diżabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun tista' titla'

abbord is-servizz tat-tluq, biex tibdel għas-servizz korrispondenti jew biex tinzel mis-servizz tal-wasla li għalih hi tkun xtrat biljett.

4. L-ghajjnuna għandha tingħata bil-kundizzjoni li l-persuna kkonċernata tippreżenta ruħha fil-punt stabbilit:
 - fil-hin stipulat minn qabel mill-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis, li m'għandux ikun iktar minn 60 minuta qabel il-hin tat-tluq ippubblikat, jew
 - jekk ma huwa stipulat l-ebda hin, mhux aktar tard minn 30 minuta qabel il-hin tat-tluq ippubblikat.
5. Il-korp li jmexxi terminal, terminal li jkun gie nnominat minn Stat Membru skont l-Artikolu 14(1) għandu, wara li jqis il-kundizzjonijiet lokali u mingħajr preġudizzju għas-setgħat ta' entitajiet oħrajn rigward żoni li jinsabu barra l-bini tat-terminal, jistabbilixxi punti ta' wasla u tluq fit-terminal jew f'punti taht il-kontroll dirett tal-korp li jmexxi terminal, kemm ġewwa kif ukoll barra l-bini tat-terminal, fejn il-persuni b'dizabbiltà jew il-persuni b'mobbiltà mnaqqsa jistgħu jinnotifikaw il-wasla tagħhom u jitolbu għajjnuna.
6. Il-punti li hemm referenza għalihom fil-paragrafu 5 għandhom ikunu mmarkati b'mod ċar u għandhom joffru informazzjoni bażika dwar it-terminal u l-ghajjnuna pprovduta, f'formati aċċessibbli.

Artikolu 17

Trasmissjoni ta' informazzjoni lil parti terza

1. Fejn l-ghoti tal-ghajjnuna jkun gie fdat lil terzi, u intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis jew bejjiegh tal-biljetti jew operatur tat-tours jirċievi notifika tal-htieġa għal għajjnuna tal-inqas 48 siegħa qabel il-hin tat-tluq ippubblikat għall-vjaġġ, dawn għandhom jittrasmettu l-informazzjoni rilevanti lill-parti terza tal-inqas 36 siegħa qabel il-hin tat-tluq ippubblikat għall-vjaġġ.
2. Fejn l-ghoti tal-ghajjnuna jkun gie fdat lil terzi, u intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis jew bejjiegh tal-biljetti jew operatur tat-tours ma jirċevix notifika għall-htieġa għal assistenza tal-inqas 48 siegħa qabel il-hin tat-tluq ippubblikat għall-vjaġġ, il-ġarriera jew il-bejjiegha tal-biljetti jew l-operaturi tat-tours għandhom jittrasmettu l-informazzjoni lill-parti terza kemm jista' jkun malajr

Artikolu 18

Tahriġ

L-intrapriži tax-xarabanks u/jew il-kowċis għandhom:

- (a) jiżguraw li l-persunal kollu tagħhom, inkluż dak impjegat minn kwalunkwe subkuntrattur, li jipprovdi għajjnuna diretta lil persuni b'dizabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa għandu għarfien ta' kif jittratta l-htigiet tal-persuni li għandhom għadd ta' dizabbiltajiet jew nuqqasijiet fil-mobbiltà;

- (a) jipprovdut għajnuna fir-rigward tad-dizabbiltà u taħriġ fuq is-sensibilizzazzjoni dwar id-dizabbiltà kif deskritt fl-Anness II lill-persunal kollu li jitratta direttament mal-pubbliku li jivvjagġa;
- (b) jiżguraw li, fil-waqt tar-reklutaġġ, l-impjegati l-godda kollha jattendu taħriġ relatat mad-dizabbiltà u li l-persunal jirċievi korsijiet ta' taħriġ ta' aġġornament meta adatt.

Artikolu 19

Kumpens rigward sigġiet tar-roti u apparat għall-mobbiltà

1. Fejn sigġijiet tar-roti jew apparat għall-mobbiltà ieħor, jew partijiet minnu, jintilfu jew tiġrilhom hsara waqt li jkunu immanigġjati fit-terminal jew waqt li jkunu qiegħdin jiġu trasportati abbord, il-passiġġier li tiegħu hu l-apparat għandu jiġi ikkumpensat mill-intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis jew mill-korp li jmessi t-terminal skont liema minnhom ikun responsabbli għall-apparat fil-waqt tat-telf jew hsara.

Fejn meħtieġ għandu jsir kull sforz biex ikun pprovdut apparat ta' sostituzzjoni minnufih.

2. M'għandu jkun hemm l-ebda limitu għall-ammont ta' kumpens pagabbli skont dan l-Artikolu.

Kapitolu IV

Obbliġi tal-intrapriži tax-xarabanks u/jew kowċis fil-każ ta' vjaġġar interrott

Artikolu 20

Responsabbiltà fil-każ ta' kanċellazzjonijiet u dewmien fit-tul

L-intrapriži tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom ikunu responsabbli għal kanċellazzjonijiet u, fejn il-hin skedat ta' vjaġġ jaqbez it-tliet sığhat, għal dewmien fit-tluq ta' aktar minn saġhtejn. F'każijiet bħal dawn il-passiġġieri kkonċernati għandhom tal-anqas:

- (a) ikunu offruti servizzi alternattivi tat-trasport taħt kundizzjonijiet raġjonevoli jew, jekk dan ma jkunx prattiku, ikunu informati b'servizzi alternattivi tat-trasport ta' operaturi oħra tat-trasport;
- (b) jirċievu rimborż tal-prezz tal-biljett sakemm ma jaċċettawx servizzi alternattivi tat-trasport imsemmija fil-punt (a);
- (c) ikollhom id-dritt għal kumpens li jammonta għal 100 % tal-prezz tal-biljett jekk l-intrapriži tax-xarabanks u/jew kowċis jonqsu milli jipprovdut servizzi alternattivi jew l-informazzjoni li hemm referenza għaliha fil-punt (a). Il-kumpens għandu jiġi tallas fi żmien xahar mis-sottomissjoni tat-talba għal kumpens.

Artikolu 21
Għoti ta' informazzjoni

1. Fil-każ ta' dewmien, l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis jew, fejn adatt, il-korpi li jmexxu t-terminals, għandhom jinformaw lill-passiġġieri bil-ħinijiet tat-tluq u tal-wasla stmati hekk kif din l-informazzjoni tkun disponibbli, iżda mhux aktar tard minn 30 minuta wara t-tluq skedat jew siegħa qabel wasla skedata rispettivament.
2. Jekk il-passiġġieri jitilfu konnessjoni minhabba dewmien, l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom jagħmlu sforzi raġjonevoli biex jinformaw lill-passiġġieri kkonċernati b'konnessjonijiet alternattivi.

Artikolu 22
Aktar klejms

Xejn f'dan ir-Regolament ma għandu jipprekludi lill-passiġġieri milli jfittxu għal danni fir-rigward ta' telf li jirriżulta minn kancellazzjoni jew dewmien ta' servizzi tat-trasport quddiem il-qrati nazzjonali.

Artikolu 23
Miżuri addizzjonali favur il-passiġġieri

Intrapriżi tax-xarabanks u/jew l-kowċis għandhom jikkoperaw biex jadottaw arrangamenti fuq livell nazzjonali u Ewropew bl-involvement tal-partijiet interessati, assoċjazzjonijiet professjonali u assoċjazzjonijiet ta' konsumaturi, passiġġieri u persuni b'dizabbiltà. Dawn il-miżuri għandhom ikunu mmirati biex itejbu l-attenzjoni mogħtija lill-passiġġieri, speċjalment fil-każ ta' dewmien fit-tul u interruzzjoni jew kancellazzjoni tal-ivvjaġġar.

KAPITOLU V

Informazzjoni għall-passiġġieri u ġestjoni tal-ilmenti

Artikolu 24
Dritt għal informazzjoni dwar l-ivvjaġġar

Il-korpi li jmexxu terminals u l-intrapriżi tax-xarabanks u/jew il-kowċis għandhom jipprovdu lill-passiġġieri b'informazzjoni adegwata matul il-vjaġġ kollu tagħhom fil-format l-aktar adatt. Meta tkun ipprovduta din l-informazzjoni, għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-ħtiġijiet tal-persuni b'dizabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

Artikolu 25
Informazzjoni dwar drittijiet tal-passiġġieri

1. L-intrapriżi tax-xarabanks u/jew kowċis u l-korpi li jmexxu terminal għandhom jiżguraw li l-passiġġieri jiġu pprovduti b'informazzjoni adatta u li tinftiehem rigward drittijiethom skont dan ir-Regolament tal-anqas mat-tluq u waqt il-vjaġġ. L-informazzjoni għandha tkun ipprovduta fil-format l-aktar adatt. Meta tkun ipprovduta din l-informazzjoni, għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-ħtiġijiet tal-persuni

b'dizabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa. Din l-informazzjoni għandha tinkludi dettalji ta' kuntatt tal-korp għall-infurzar mahtur mill-Istat Membru skont l-Artikolu 27(1).

Artikolu 26

Ilmenti

1. L-intrapriži tax-xarabanks u/jew kowċis għandhom jistabbilixxu mekkanizmu għall-gejstjoni tal-ilmenti għal drittijiet u obbligi koperti minn dan ir-Regolament.
2. Il-passiġġieri jistgħu jressqu ilment lil intrapriża tax-xarabanks u/jew kowċis fi żmien xahar mill-jum meta jkun twettaq is-servizz jew minn meta kellu jitwettaq is-servizz. Fi żmien 20 jum xogħol, dak li lejha ikun indirizzat l-ilment għandu jew jagħti opinjoni raġunata jew, f'każijiet iġġustifikati, jinforma lill-passiġġier sa liema data għandha tkun mistennija risposta. Iż-żmien meħud għal risposta m'għandux ikun itwal minn xahrejn minn meta jkun riċevut l-ilment.
3. Jekk ma tkun riċevuta l-ebda risposta fil-limiti ta' żmien stabbiliti fil-paragrafu 2, l-ilment għandu jitqies li ma ġiex aċċettat.

Kapitolu VI

Infurzar u korpi nazzjonali għall-infurzar

Artikolu 27

Korpi nazzjonali għall-infurzar

1. Kull Stat Membru għandu jahtar korp jew korpi responsabbli għall-infurzar ta' dan ir-Regolament. Kull korp għandu jiehu l-miżuri meħtieġa biex jiżgura li d-drittijiet tal-passiġġieri jiġu rispettati inkluża l-konformità mar-regoli dwar l-aċċessibbiltà li hemm referenza għalihom fl-Artikolu 12. Kull korp għandu, fl-organizzazzjoni, deċiżjonijiet ta' finanzjament, struttura legali u teħid ta' deċiżjonijiet tiegħu, ikun indipendenti mill-intrapriži tax-xarabanks u/jew kowċis.
2. L-Istati Membri għandhom jinformaw lill-Kummissjoni bil-korp jew korpi nnominati skont dan l-Artikolu u bir-responsabbiltajiet rispettivi tagħhom.
3. Kull passiġġier jista' jilmenta mal-korp adatt mahtur skont il-paragrafu 1, dwar ksur allegat ta' dan ir-Regolament.
4. L-Istati Membri li għażlu li jeżentaw ċerti servizzi skont l-Artikolu 2(2), għandhom jiżguraw mekkanizmu komparabbli ta' infurzar tad-drittijiet tal-passiġġieri.

Artikolu 28

Rapport dwar l-infurzar

1. Fl-1 ta' Ġunju ta' kull sena, il-korpi għall-infurzar li hemm referenza għalihom fl-Artikolu 27 (1) għandhom jippubblikaw rapport dwar l-attività tagħhom fis-sena preċedenti, li għandu jinkludi fost l-oħrajn:

- (a) deskrizzjoni ta' azzjonijiet meħudin sabiex jiġu implimentati d-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament,
- (b) referenza għall-proċedura applikabbli biex ikunu solvuti ilmenti individwali
- (c) sommarju tar-regoli dwar l-aċċessibbiltà għal persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa applikabbli f'dak l-Istat Membru,
- (d) dejta aggregata dwar l-ilmenti,
- (e) dettalji ta' sanzjonijiet applikati,
- (f) kwistjonijiet oħra ta' importanza għall-infurzar aħjar ta' dan ir-Regolament.

2. Sabiex ikunu jistgħu jabbozzaw rapport bħal dan il-korpi għall-infurzar għandhom iżommu statistika dwar ilmenti individwali, skont is-sugġett u l-kumpaniji kkonċernati. Din id-dejta għandha tkun magħmula disponibbli fuq talba għall-Kummissjoni jew għall-awtoritajiet investigattivi nazzjonali sa tliet snin wara d-data tal-inċident.

Artikolu 29

Kooperazzjoni bejn entitajiet ta' infurzar

Il-korpi nazzjonali għall-infurzar mahturin skont l-Artikolu 27 (1) għandhom jiskambjaw informazzjoni dwar ħidmiethom u l-prinċipji u l-prattiki għat-teħid ta' deċiżjonijiet għall-iskop ta' protezzjoni konsistenti tal-passiġġieri madwar il-Komunità kollha. Il-Kummissjoni għandha tappoġġahom f'dan il-kompitu.

Artikolu 30

Penali

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu regoli dwar penali applikabbli għal ksur ta' dan ir-Regolament u għandhom jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw li dawg ir-regoli jiġu implimentati. Il-penali previsti jrid ikunu effikaċi, proporzjonati u dissważivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw dawg id-dispożizzjonijiet lill-Kummissjoni u għandhom jinformawha mingħajr dewmien bi kwalunkwe emenda sussegwenti li taffettwawhom.

Kapitolu VII

Dispożizzjonijiet finali

Artikolu 31

Ir-rapport

Il-Kummissjoni għandha tirrapporta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill tal-inqas tliet snin wara d-dhul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, dwar l-operat u l-effetti ta' dan ir-Regolament. Ir-

rapport għandu jkun akkumpanjat, fejn meħtieġ bi proposti legiżlattivi li jimplimentaw f'aktar dettall id-dispożizzjonijiet ta' dan ir-regolament, jew li jmedawh.

Artikolu 32
Emenda għar-Regolament (KE) Nru 2006/2004

Fl-Anness għar-Regolament (KE) Nru 2006/2004 għandu jiżdied il-punt li ġej:

"18. Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' ... dwar id-drittijiet tal-passiġġieri waqt trasport internazzjonali b'xarabank u bil-kowċ u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill"²³

Artikolu 33
Dhul fis-seħh

1. Ir-Regolament għandu jidhol fis-seħh fl-ghoxrin gurnata wara l-pubblikazzjoni tiegħu fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.
2. Għandu japplika b'effett minn [sena wara d-dhul fis-seħh tiegħu].

Dan ir-Regolament jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Parlament Ewropew
Il-President

Għall-Kunsill
Il-President

²³ ĠU L [...], [...], p. [...].

ANNESS I

Għajnuna pprovduta lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa

a) Għajnuna f'terminals

L-għajnuna u l-arrangamenti meħtieġa biex persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa jkunu jistgħu:

- jikkomunikaw il-wasla tagħhom fit-terminal kif ukoll it-talba tagħhom għal għajnuna f'punti stabbiliti;
- jiċċaqilqi mill-punt stabbilit għall-punt tal-hlas, kamra għall-istennija u zona għall-imbarkazzjoni.

b) Għajnuna abbord

L-għajnuna u l-arrangamenti meħtieġa biex persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa jkunu jistgħu:

- jitielgħu abbord il-vettura, bl-użu ta' liftijiet, sigġiet tar-roti jew apparat xieraq ieħor;
- jgħabbu l-bagalji tagħhom;
- jiehdu lura l-bagalji tagħhom;
- jinżlu mill-vettura;
- jiċċaqilqu għal faċilitajiet sanitarji, jekk meħtieġ;
- ikollhom magħhom kelb rikonoxxut għall-għajnuna abbord ix-xarabank jew il-kowċ;
- jipproċedu għall-bankijiet;
- jiġu pprovduti bl-informazzjoni essenzjali dwar vjaġġ f'formati aċċessibbli;
- jitielgħu, jinżlu waqt pawżi fi vjaġġ, jekk fattibbli.

ANNESS II

Taħriġ relatat mad-dizabbiltà

a) Taħriġ dwar sensibilizzazzjoni għad-dizabbiltà

It-taħriġ tal-persunal li jitratta direttament mal-pubbliku li jivvjaġġa jinkludi:

- sensibilizzazzjoni għal u risponsi adatti għal passiġġieri b'dizabbiltajiet fiżiċi, sensorji (smiġħ u viżiv), moħbija jew ta' taġħlim, inkluż dwar kif jiddistingwi bejn l-abbiltajiet differenti ta' individwi li l-mobbiltà, l-orjentazzjoni jew il-komunikazzjoni tagħhom tista' tkun imnaqqsa;
- xkiel iffaċċjat minn persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa, inkluż xkiel ta' attitudni, ambjentali/fiżiku u fuq livell organizzattiv;
- annimali għall-ġhajjnuna rikonoxxuti, inkluż l-irwol u l-ħtiġijiet ta' annimal għall-ġhajjnuna;
- jitratta ma' avvenimenti mhux mistennija;
- ħtiġijiet interpersonali u metodi ta' komunikazzjoni ma' persuni torox jew b'indeboliment fis-smiġħ, persuni b'indeboliment fil-viżta, persuni b'diffikultà biex jitmellmu u persuni b'dizabbiltà għat-taġħlim;
- kif jitratta siġġijiet tar-roti u ġhajjnuniet oħra għall-mobbiltà bil-galbu sabiex jevita l-ħsara (lill-persunal kollu li hu responsabbli għall-immnatiġjar tal-baġalji jekk hemm).

b) Taħriġ għal ġhajjnuna fil-każ ta' dizabbiltà

It-taħriġ lill-persunal li jassisti direttament lil persuni b'dizabbiltà jew lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa jinkludi :

- kif wiehed għandu jipprovdi ġhajjnuna lil utenti ta' siġġijiet tar-roti huma u jagħmlu trasferiment għal ġewwa u 'l barra minn siġġu tar-roti ;
- ħiliet biex tingħata ġhajjnuna lil persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa li jkunu qiegħdin jivvjaġġaw b'annimal għall-ġhajjnuna rikonoxxut, inkluż l-irwol u l-ħtiġijiet ta' daww l-annimali ;
- tekniki għall-akkompanjament ta' passiġġieri għomja jew b'viżta mdgħajfa u għall-immaniġġjar u l-ġarr ta' annimali għall-ġhajjnuna rikonoxxuti;
- fehim tat-tipi ta' apparat li jista' jassisti lil persuni b'dizabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa u għarfien ta' kif ikun immaniġġjat apparat bħal dan;
- l-użu ta' taġħmir ta' ġhajjnuna għall-inżul u għat-tluġħ użat u għarfien tal-proċeduri x-xierqa għal ġhajjnuna waqt it-tluġħ u l-inżul li jissalvagwardja s-sigurtà u d-dinjità tal-persuni b'dizabbiltà u tal-persuni b'mobbiltà mnaqqsa;
- fehim suffiċjenti tal-ħtieġa għal ġhajjnuna affidabbli u professjonali. Barra minn hekk, għarfien tal-potenzjal ta' ċerti passiġġieri b'dizabbiltà li jesperjenzaw

sensazzjonijiet ta' vulnerabbiltà waqt l-ivvjagġar minhabba d-dipendenza tagħhom fuq l-ghajnuna pprovduta.

- għarfien tal-ewwel ghajnuna.